ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN ASUNTO- JA YMPÄRISTÖJAOSTOLLE
26.10.2016

PIDÄ SAARISTO SIISTINÄ RY/PÄÄSIHTEERI AIJA KASKI

Asia: HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Pidä Saaristo Siistinä ry pitää erittäin positiivisena ja välttämättömänä valtion vuoden 2017 talousarvioon sisältyvää, yhdistykselle kohdennettua 500 000 euron alusinvestointitukea. Tämä tuki mahdollistaa uuden huoltoaluksen tilaamisen Saaristomerelle ja jätehuoltotyön jatkumisen keskeytyksettä. Lisäksi kyseessä on kotimainen investointi, joka työllistää vielä tämän vuoden puolella kotimaista laivanrakennusteollisuutta.

Pidä Saaristo Siistinä ry (PSS ry) on valtakunnallinen vesilläliikkujien ympäristöjärjestö, joka on vuodesta 1969 lähtien tarjonnut saaristoalueilla veneilijöille ja saaristolaisille jätehuoltopalveluita. Yhdistys vastaa noin 200 Roska-Roope –jätepisteen ja kuivakäymälän sekä noin 30 veneiden käymäläjätevesien imutyhjennyslaitteen huollosta ja tyhjennyksistä huhtikuusta loka-marraskuulle rannikkoalueilla (Saaristomeri, Pohjanlahti ja Itäinen Suomenlahti) sekä Etelä-Suomen suurilla sisävesillä (Saimaa, Päijänne sekä Pyhä- ja Näsijärvi Pirkanmaalla).

Toiminta-alueillaan PSS on ainoa taho, joka **kokonaisvaltaisesti huolehtii vesilläliikkujien jätteistä ja siten myös rantojen siisteydestä.** Saaristokunnat eivät tätä palvelua tarjoa, eikä se myöskään ole niille lakisääteistä. Toimiva ratkaisu on löydetty tästä PSS ry:n vapaaehtoisuuteen perustuvasta yhdistysmallista, jota ympäristöministeriö tukee.

Yhdistyksen **tiedotus- ja valistustoiminta** tavoittaa kaikki jäsenet sekä ison osan muistakin vesilläliikkujista. **Hanketoiminnalla** yhdistys kehittää vesilläliikkujien ympäristönsuojelua (painopisteinä rehevöitymisen ja roskaantumisen ehkäiseminen ja kiertotalous sekä vesistöjen kemikalisoitumisen ehkäiseminen.

Hankkeen tarkoitus ja investoinnin perustelut

Saaristomerellä toimiva M/S Roope on rakennettu jo vuonna 1980 väylänhoitoalukseksi, jonka Merenkulkupiiri lahjoitti yhdistykselle vuonna 1991. PSS ry:n nykyisistä neljästä huoltoaluksesta kolme muuta on rakennettu vuosina 1992-1995.

Huoltoalukset ovat todella kovassa käytössä, käytännössä ne ovat liikkeellä koko sulavesikauden ajan, viitenä päivää viikossa, joten ne alkavat kaikki olla elinkaarensa loppupäässä. Saaristomeren huoltoalus M/S Roope on aluksista vanhin ja sen työmäärä on kaikkein suurin. Aluksen kapasiteetti ei likimainkaan vastaa sen työtehtäviä Saaristomerellä.

Yhdistyksen vuosibudjetti n. 1,2 milj. euroa koostuu muutamasta eri lähteestä: Ympäristöministeriön harkinnanvaraisten avustusten momentilta *35.01.65/Avustukset järjestöille ja ympäristönhoito* saatava tuki, jäsenmaksujen osuus on n. 400 000 euroa ja loppurahoitus saadaan sponsoreilta, yhteistyökumppaneilta ja projekteista. Tämä rahoituspohja riittää päivittäistoimintojen pyörittämiseen, mutta investointeja sillä ei tehdä.

Kustannukset ja rahoitus

Saaristomerelle on 20.10.2016 tilattu uusi huoltoalus paraislaiselta HL-Metal –yritykseltä. Aluksen hankintahinta on 1,6 miljoonaa euroa.

Uusi alus rakennetaan mahdollisimman ympäristöystävälliseksi, työmenetelmiltään tehokkaaksi ja monipuoliseksi. Uuden aluksen käyttöikä on vähintään 20 vuotta, mahdollisesti jopa kaksi kertaa pidempi. Kyseessä on siis investointi pitkälle tulevaisuuteen.

PSS ry on jo pitkään ollut tietoinen aluskannan uusimistarpeesta, ja niinpä viimeisten 5 vuoden aikana n. 10 % liikevaihdosta on onnistuttu säästämään investoinnin omarahoitusosuutta varten. Lisäksi alushankintaa varten on käynnistettiin vuoden 2015 alussa Kalusto Kuntoon –varainhankintakampanja, joka on yleisölle kohdennettu. Säästäminen ja varainkeruu on kuitenkin liian hidasta, jotta rahoitus voitaisiin ajatella hoidettavan näillä, ilman erillistä suurempaa tukea yhteiskunnalta. **Loput kolmekin huoltoalusta on uusittava aivan lähivuosina.**

Hankkeen vaikutukset jätehuoltoon ja ympäristönsuojelutyöhön Saaristomerellä

Yhdistyksellä on Saaristomerellä, pääasiassa Nauvon eteläpuolella 20 jätehuoltopistettä, joiden huolto tapahtuu yhdistyksen huoltoaluksella. Näissä jätepisteissä kerätään talousjätettä sekä erikseen lasia, pienmetallia ja paperia, jotka kuljetetaan maihin käsiteltäviksi / kierrätettäviksi. Lisäksi huoltoaluksella huolletaan kuivakäymälöitä ja yhtätoista kelluvaa käymäläjätteen imutyhjennyslaitetta Saaristomeren alueella. Huolto pitää sisällään viikkotarkistukset, tarvittavat korjaukset ja tyhjennykset. Lisäksi huoltoalus noutaa tarvittaessa suurempia jäte-eriä ja vaarallisia jätteitä sekä osallistuu saariston romukeräyksiin.

Alus liikennöi huhtikuusta loka-marraskuulle Saaristomeren alueella. Meripäiviä kauden aikana kertyy noin 100, merimaileja noin 5000 - 6000 ja konetunteja noin 800. Käytännössä alus siis on liikkeellä lähes koko avovesikauden ajan 4 - 5 päivää viikossa eri puolilla toiminta-aluetta. Säännöllisesti huollettavien kohteiden sijainnit löytyvät yhdistyksen kotisivuilta *www.pidasaaristosiistina.fi/yhdistys/toiminta-alueet.*

Veneilijöiden, mökkiläisten ja saaristossa asuvien näkökulmasta Saaristomeren roskaantuminen on vähentynyt huomattavasti 1970-luvulta tähän päivään. Tätä ovat edesauttaneet yhdistyksen ylläpitämät jätepisteet ja erilliskeräykset. Ne vaarantuvat, ellei aluskalustoa uusita. Tarjoamalla jätehuoltopalveluita saarissa tuetaan paitsi saaristomatkailua, myös saariston elämisen mahdollisuuksia yleensä. Yhdistämällä vesiläliikkujien ja saaristolaisten jätehuolto voidaan palvelut tarjota kokonaistaloudellisesti järkevästi ja samalla edistetään halukkuutta jätteiden asialliseen käsittelyyn (jätepisteiden käyttö) ja lajitteluun.

Samanaikaisesti kuitenkin saaristoluonnon virkistyskäyttöä uhkaavat rehevöityminen ja öljyonnettomuuden mahdollisuus. Sen lisäksi, että työskentelemme ravinnepäästöjen vähentämiseksi ja kiertotalouden kehittämiseksi, olemme halukkaita tukemaan sekä merentutkimusta että Saaristomeren öljyntorjuntaa. Hanke hyödyttää välittömästi saaristoluonnon suojelua ja on laajasti yleishyödyllinen, kun hankittava alus saadaan monipuoliseen käyttöön.

Aluksella on ammattitaitoinen miehistö, jonka saariston aluetuntemus on ensiluokkaista. Lisäksi aluksella pystytään operoimaan matalissakin vesissä väylien ulkopuolella, mihin esimerkiksi useimmat valtion omistamista aluksista eivät pysty. **Tälle investoinnille yhteiskunta saisi paljon vastinetta ja siksi se on hyvin perusteltavissa myös tässä nykyisessä taloustilanteessa.**